

Özel EKOL HASTANESİ
YARA BAKIMI VE PANSUMAN UYGULAMA
TALİMATI

1. AMAÇ:

Bu talimatın amacı,yarayı dış etkenlerden ve enfeksiyonlardan korumak, yara iyileştirme sürecini hızlandırmak yaradaki canlı hücrelerin yaşamasına ve çoğalmasına yardım etmektir.

2. KAPSAM:

Bu talimat yara tedavisi ve bakımı faaliyetlerini kapsar.

3. SORUMLULAR:

Bu talimatın uygulanmasından tüm doktorlar ve hemşireler, denetlenmesinden ise Hasta Güvenliği Komitesi ve Enfeksiyon Kontrol Komitesi sorumludur.

4. TANIMLAR

- 4.1. Jermisit :**Hastalıklara neden olan mikroorganizmaları öldüren aseptik ve dezenfektanların ortak adıdır.
- 4.2. Pansuman Seti :**Yara bakım ve tedavisinde kullanılan steril malzemelerden oluşan settir.
- 4.3. Eksüda:**Damar geçirgenliğindeki artış nedeniyle dokuların dışına çıkan kan sıvısıdır.
- 4.4. Aerop Bakteri :**Oksijenli ortamlarda üreyen bakterilerdir.
- 4.5. Anaerop Bakteri :**Gelişimi için oksijene ihtiyaç duymayan bakterilerdir.
- 4.6. Aseptik Teknik :**Mikroorganizmaların korunmuş bir alana bulaşmalarının önlenmesi ve devamlılığın sağlanması için yapılan işlemlerin tamamıdır.
- 4.7. Epidermis:**Derinin en dışındaki katmandır.

5. FAALİYET:

5.1. Temel İlkeler

- 5.1.1.** Yara bakımında enfeksiyon tanınmalı ve yok edilmelidir.
- 5.1.2.** Yara bakımında enfeksiyonu önlemek için temel uygulama olan el hijyeni sağlanmalıdır.
- 5.1.3.** Yara bakımında steril eldiven ve aseptik ortam sağlanmalıdır.
- 5.1.4.** Yara bakımında merkezden perifere, temizden kirliye geri dönüşsüz çalışılmalıdır.
- 5.1.5.** Yara bakımı ve pansumanda koruyucu ekipman, temiz/steril eldiven, koruyucu önlük gereğinde maske ve bone kullanılmalıdır.
- 5.1.6.** Yara ve çevresindeki dokuyu desteklenmelidir.
- 5.1.7.** Kontaminasyonu önlemek için hastanın yara bölgesine dokunmasına izin verilmemeli, Kendisine ve çevresine yönelik tüm önlemler alınmalı,hasta ve yakınlarına eğitim verilmelidir.

<i>Doküman No</i>	<i>Yayın Tarihi</i>	<i>Revizyon No</i>	<i>Revizyon Tarihi</i>	<i>Sayfa No</i>
<i>EN.TL.48</i>	<i>06.07.2022</i>	<i>00</i>	<i>-</i>	<i>1 / 6</i>

Özel EKOL HASTANESİ
YARA BAKIMI VE PANSUMAN UYGULAMA
TALİMATI

- 5.1.8.** Yara bölgesinin temizliği steril serum fizyolojik ile yapılmalıdır. Antiseptik solüsyonlar yara temizliğinde klinik değerlendirmeden sonra ihtiyaç halinde kullanılmalıdır.
- 5.1.9.** Açık yarada serum fizyolojik dışında hiçbir solüsyon kullanılmamalı, açık yaranın etrafı antiseptikli solüsyonla temizlenmelidir.
- 5.1.10.** Yaranın çabuk iyileşmesi, fibrin ve kolojen yapımını hızlandırmak için yara bölgesinin hareketi sınırlandırılmalıdır.
- 5.1.11.** Hastaya yara bölgesine uygun pozisyon verilmelidir.
- 5.1.12.** Yara temizliği ve irrigasyon için normal salin (belirli ölçülerde sodyum bikarbonat ve sodyum klorür içeren distile su çözeltisi) kullanılmalıdır.
- 5.1.13.** Yara tipine göre uygun malzeme seçilmelidir.
- 5.1.14.** Yara temizliğinde kullanılacak antiseptik solüsyonların yaraya toksik veya tahriş etkisi olmamalıdır.
- 5.1.15.** Drenej araçları yer çekimine uygun olarak yerleştirilmeli ve iyi tespit edilmelidir.
- 5.1.16.** Maserasyonu önlemek için eksudalı yaraların etrafına bariyer kremler kullanılmalıdır.
- 5.1.17.** Yaranın kurummasına izin vermemeli, fazla eksuda ve nekrotik maddeler ortamdaki uzaklaştırılmalıdır.
- 5.1.18.** Yara bakımında nekrotik dokular mutlaka çıkarılmalıdır .
- 5.1.19.** Yara bakımında ölü boşluklar doldurulmalıdır.
- 5.1.20.** Anaerob bakteri üremesine engel olunmalıdır. Yaranın oksijen değişimine izin verilmelidir. (Hava alması sağlanmalıdır.)
- 5.1.21.** Pansuman değişimlerinde yara mutlaka değerlendirilmelidir.
- 5.1.22.** Pansuman yarayı enfeksiyonlardan korumalıdır ve aseptik şartlarda uygulanmalıdır.
- 5.1.23.** Ağrılı pansuman değişimlerinde işlemden 30 dakika önce analjezik yapılmalıdır.
- 5.1.24.** Yara akıntısını olduğu durumlarda emici pansuman yapılmalıdır.
- 5.1.25.** Pansuman yarayı dış etkenlerden korumalıdır.
- 5.1.26.** Pansuman yara kenarındaki ciltte travma ve doku hasarına neden olmalıdır.
- 5.1.27.** Pansuman hematoma yada hipertrofik skar oluşumunu önlemelidir.
- 5.1.28.** Pansuman gereğinde nemli ortam sağlamalıdır. (Islak pansuman)
- 5.1.29.** Pansuman kanamayı durdurmalı ve ödemi önlemelidir. (Basınçlı pansuman)
- 5.1.30.** Pansuman ağrıyı azaltmalı ve ısı kaybını önlemelidir.
- 5.1.31.** Pansuman kapatılırken yara ve çevresindeki doku destekler. Anti alerjik bantlar kullanılmalıdır.
- 5.1.32.** Pansumanı ve bantları kaldırırken cilt travmatize edilmemelidir.
- 5.1.33.** Pansumanı çıkarmak için köşesinden yavaşça kaldırılmalıdır.

<i>Doküman No</i>	<i>Yayın Tarihi</i>	<i>Revizyon No</i>	<i>Revizyon Tarihi</i>	<i>Sayfa No</i>
<i>EN.TL.48</i>	<i>06.07.2022</i>	<i>00</i>	<i>-</i>	<i>2 / 6</i>

Özel EKOL HASTANESİ
YARA BAKIMI VE PANSUMAN UYGULAMA
TALİMATI

5.2. Pansuman Çeşitleri

5.2.1. Yaranın Durumuna Göre Pansumanlar

- **Emici pansuman:** Yaradan gelen akıntının emilmesini sağlamak için yara yüzeyi kuru, emici malzemeyle kapatılmalıdır. (Yumuşak sargılarda emici pansuman özelliği sağlamalıdır.)
- **Basınçlı Pansuman:** Kanamayı durdurmak, ödemi azaltmak, yaradaki ölü boşluğu kapatmak için yaranın yüzeyi basınç yapan malzeme ile kapatılmalı. Basınç yaranın her yerine eşit olarak uygulanmalı, basınçlı pansuman ekstremitelere uygulanacaksa distalden başlayıp proksimale doğru uygulanmalı, uygulanacak olan basınç kan dolaşımını engellenmemelidir.
- **Koruyucu Pansuman :** Yarayı dış ortamdan korumak için yara yüzeyi ya da yara üzeri yerleştirilen nemlendirici materyeller su geçirmez malzeme ile kaplanmış olmalıdır.

5.2.2. Yapılış Özelliğine Göre Pansumanlar

- **Kuru Pansuman:** Epidermisin sağlam olduğu ve pansuman malzemesinin yaraya yapışma ihtimalinin olmadığı durumlarda uygulanmalıdır. Akıntılı yarada akıntının emilmesi kan damarlarının uçlarına basınç yapılması amacıyla kullanılmalıdır. (küçük kesik üzerini gazla bezle kapatmak gibi)
- **Nemli Pansuman:** Epidermal tabakanın kendini hızla yenilemesi için yaranın yeterince nemli olması sağlanmalıdır. Yara veya yara örtüsü sıvı bir ilaç ya da uygun bir antiseptik solüsyon ile ıslatılmalıdır. Yalnızca ölü nekrotik hücre ve doku bulunan yaralara uygulanmalıdır. Islak pansuman en az 2 saat arayla değiştirilmelidir.

5.3. Pansumanda Kullanılan Araç ve Gereçler

- Steril ve non steril eldiven,
- Steril olarak gazlı bezler (spanc), steril kompres, steril tampon, yara koruyucu ped
- Yarayı kapatmak için kullanılan gaz kompresler (steril yara örtüleri)
- Flaster ve sargı çeşitleri
- Küvet
- Ölü dokuları kesmek için makas veya neşter
- Gazlı bezleri tutarak yarayı yıkamak için kullanılacak steril dişli- dişsiz pensetler
- Değişik boyutlarda enjektör
- %0,9 NaCl
- %10 Povidon iyot
- Doktor istemine göre gerekiyorsa antibiyotikli pomat

<i>Doküman No</i>	<i>Yayın Tarihi</i>	<i>Revizyon No</i>	<i>Revizyon Tarihi</i>	<i>Sayfa No</i>
<i>EN.TL.48</i>	<i>06.07.2022</i>	<i>00</i>	<i>-</i>	<i>3 / 6</i>

Özel EKOL HASTANESİ

YARA BAKIMI VE PANSUMAN UYGULAMA TALİMATI

- El dezenfektanı
- Hızlı yüzey dezenfektanı
- Atık çöp torbası veya kutusu

Steril malzemeler tek paketli veya set olarak bulundurulmaktadır.

5.4. Yaralar İçin Uygun Pansuman Materyali

Yara kuru- eksuda yok veya minimal eksuda	→	Hidrojel yara örtüleri
Az eksuda (hafif-orta eksuda)	→	Hidrokolloid yara örtüleri
Orta eksuda	→	Köpükler
Çok fazla eksuda	→	Aljinat yara örtüleri

5.5. Pansumanda ve Yara Bakımında Kullanılan Antiseptikler

Özel kullanım yerlerine sahip, antimikrobik ilaçlardır. Çoğu bakterisit, bazıları ise bakteriyostatik etki gösterirler. Etkileri sistemik antibiyotiklerden daha çabuk başlar. Uygulandıkları yerdeki mikroorganizmaların sayısını azaltmak veya yok etmek amacıyla kullanılırlar. Antimikrobik etki spektrumları geniştir. Bakteriler, funguslar, viruslar üzerine etkilidir.

Povidon-iyodin, merbromin, rivanol gibi antiseptikler açık yara bakımında kullanılır.

5.6. Pansuman Öncesi Yaranın Değerlendirilmesi

- Yaranın uzunluğu ve derinliği
- Yarada akıntı kötü koku varlığı
- Yara kenarlarının durumu (düzgün mü parçalı mı)
- Yarada yabancı cisim varlığı
- Kanama varlığı ve miktarı
- Kan damarı, tendon sinir ve kemik hasarının olup olmadığı
- Ağrı ya da ödem varlığı
- Duyusal ve motor fonksiyon kaybı

5.7. Pansuman Yapma Tekniği

Pansuman malzemeleri yaranın büyüklüğüne ve çeşidine uygun olmalıdır. Enfeksiyon geçişini engellemek için mümkünse ayrı bir odada pansuman yapılır.

Kuru pansuman yapma tekniği sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- Pansuman malzemeleri hazırlanmalıdır. Malzemelerin sterilliği ve son kullanma tarihleri kontrol edilmelidir.
- Hastaya uygulama hakkında bilgi verilmeli, ve işlem için hastadan izin alınmalıdır.
- Eller “El Hijyeni ve Gereksinimi Talimatı” na göre yıkanmalıdır.

<i>Doküman No</i>	<i>Yayın Tarihi</i>	<i>Revizyon No</i>	<i>Revizyon Tarihi</i>	<i>Sayfa No</i>
EN.TL.48	06.07.2022	00	-	4 / 6

Özel EKOL HASTANESİ

YARA BAKIMI VE PANSUMAN UYGULAMA TALİMATI

- Yara bölgesi açıkta kalacak şekilde giysiler çıkartılır.
- Yaranın durumuna göre hastaya pozisyon verilir.
- Yaranın altına koruyucu bir örtü serilir, bu işlem sırasında mahremiyete özen gösterilir.
- Kullanılacak malzemeler için uygun bir alan seçilir.
- Pansuman arabası mevcutsa üst rafına malzemeler açılır.
- El antisepsisi uygulanır.
- Non steril eldiven ve tek kullanımlık önlük giyilir. Böylece mikroorganizmaların ele ve kıyafetlere bulaşması önlenir.
- Pansuman setinin dış yüzeyi açılır.
- Set içerisinde ikinci bir kılıf mevcuttur. Bu bölge steril olduğundan dokunulmaz.
- Yara üzeri herhangi bir malzeme ile kapatılmışsa ya da daha önceden pansuman malzemesi ile kaplı ise malzemenin rahat çıkması için bölge % 0.9'luk NaCl ile ıslatılır.Üst kısımda bulunan malzeme dış yüzeyinden tutularak alınır. Altında başka bir malzeme var ise pens ile alınır ve kirli kabına atılır.
- Yara bölgesi yukarıda ifade edilen yara değerlendirme kriterlerine uygun olarak değerlendirilir.
- Nonsteril eldivenler çıkartılıp el antisepsisi sağlanır ve “Steril Giyinme ve Giydirme Talimatı”na göre steril eldiven giyilir.
- Steril alandaki pansuman malzemeleri açılır.
- Spanç ya da ped, steril pens ile tutularak böbrek küvet üzerinde % 0.9'luk NaCl ile ıslatılır. Gerekliyse yara, enjektör kullanılarak % 0.9'luk NaCl ile yıkanır.Yıkama işlemi sırasında enjektörün ucunun yara ile temas etmemesine dikkat edilir.
- Yaralı bölge merkezden başlanarak dışa doğru dairesel hareketle silinir.
- Her silme işlemi için ayrı spanç kullanılır Bu işlem tampon ile yapılacaksa silerek değil küçük hareketlerle dokundurup çekerek (tamponlama) temizlenir.
- Yarada ölü doku, kalıntı varsa pens ile tutulup sağlam dokulara zarar vermeden makas ile kesilir.
- Yara bölgesi % 0.9'luk NaCl ile ıslatılmış spançla merkezden başlayarak dışa doğru tekrar temizlenir ve fazla sıvı kuru spanç ile kurulur..
- Hekim tarafından önerilen pomad ya da antiseptik solüsyon yaraya tatbik edilir.
- Yaranın durumuna göre steril ped, yara örtüsü kullanılarak yara kapatılır.
- Malzemeler ve atıklar alandan uzaklaştırılır.
- Yaranın durumu, ne tip pansuman yapıldığı, tarih, saat ve pansumanı yapan kişi kaydedilir.

Doküman No	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
EN.TL.48	06.07.2022	00	-	5 / 6

Özel EKOL HASTANESİ
YARA BAKIMI VE PANSUMAN UYGULAMA
TALİMATI

Yaş pansuman yapma tekniği sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- Temizlenmiş olan yara üzerine steril gazlı bez yerleştirilir. Bu sayede yara üzerine konulacak ıslatılmış gazlı bezin kuruyunca alttaki dokuya yapışması önlenir.
- İkinci steril gazlı bez % 0.9'luk NaCl ile iyice ıslatılır ve yara üzerini tamamen kapatacak şekilde yerleştirilir. Gazlı bezin, çok fazla ıslak olmamasına dikkat edilir. Aksi takdirde yaradan sızıntı olur. Islak gazlı bezin üzerine kuru gazlı bez konur ve sabit kalması sağlanır.
- Steril pens kullanılarak steril spanç ile yara kapatılır. Akıntı varsa akıntıya uygun ped konularak pansuman flaster ile sabitlenir. Gerekirse pansumanın kaymaması için sargı uygulanır.
- Eldivenler çıkartılır.
- Yaralının giysileri giydirilir ve rahat bir pozisyon verilir.
- Kullanılan malzemelerden tıbbi atık olanlar uygun şekilde atılır,diğerleri ise dezenfekte edilir. Sterilizasyona gönderilecek olan malzemeler gönderilir.
- Eller “**El Hijyeni ve Gereksinimi Talimatı**” na göre yıkanır.
- Yaranın durumu, ne tip pansuman yapıldığı, tarih, saat ve pansumanı yapan kişi kaydedilir.

5.8. Temiz Yara (İnsizyon Bölgesi) Takibi

Ameliyattan sonra ameliyat insizyon alanı steril yara örtüsü ile 24-48 saat kapalı tutulmalıdır.Kapatılan bölge ve çevresinin ellenmemesi, ıslak bırakılmaması konusunda hasta eğitilmelidir.

Hazırlayan	Kontrol Eden	Onaylayan
 Kalite & Akreditasyon Sorumlusu Kardelen ASMA	 Kalite Koordinatörü Yeşim İNCİ	 Kalite Yönetim Direktörü Prof. Dr. Tuncay ÇAĞLAR

Doküman No	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
EN.TL.48	06.07.2022	00	-	6 / 6